

Név:

Osztály/Évfolyam:

Kompenzációs vizsga
az egységesített, kompetenciaközpontú írásbeli
érettségi vizsgához / érettségi és diplomavizsgához

2023. május/június

Magyar

Kompenzációs vizsga (1.)
A **vizsgázó** példánya

Kompenzációs vizsgával kapcsolatos információk vizsgázóknak

Tisztelt Vizsgázó!

Az alábbi kompenzációs vizsga egy vizsgatételt tartalmaz, amely több feladatból áll. Mindegyik feladatot a mellékelt szöveg(ek) figyelembevételével kell megoldani. A feladatokban mindkét követelményszint megtalálható: a *reprodukción*, *reorganizáción* és *transzfer*, ill. a *reflexión* és *problémamegoldás*. Az utolsó feladatnál összefüggően kell beszélni, ezt a teljesítményt a következő szempontok alapján értékelik:

- az összefüggő beszédnek megfelelő szerkezeti tagolás
- a párbeszédes részben megnevezett tartalom használata és reflexiója
- érdemi helyesség
- az érvelés logikája
- a tartalomnak és nyelvezetnek a címzetthez való igazítása
- az adott szituációnak megfelelő fogalmazás

A felkészülési idő min. 30 perc, a vizsga időtartama max. 25 perc.

Segédeszközként használhat szótárt.

A kompenzációs vizsga eredménye akkor pozitív, ha ön a fontosabb területeken nagyrészt teljesítette a követelményeket.

A végső osztályzat a kompenzációs vizsga során nyújtott teljesítményből és az írásbeli vizsga eredményéből tevődik össze. A végső osztályzatról a vizsgabizottság dönt.

Sok sikert!

Téma: Műanyagszennyezés

Szituáció: Fiatalok egy rendezvény keretében a környezeti problémákkal, ezen belül a műanyagszennyezéssel foglalkoznak. Erre készülve ön a mellékelt két cikket dolgozza fel.

Olvassa el az *origo.hu* internetes oldalán 2018. március 22-én megjelent *Még műanyag WC-ülők* is található az *óceán közepén* című cikket (1. melléklet), valamint a *Lush* magyar nyelvű honlapján megjelent *Miért nem elég az újrahasznosítás a műanyagszennyezés ellen?* című cikket (2. melléklet)!

Dolgozza ki a következő feladatokat:

Feladatok		Követelményszintek
1.	Foglalja össze a cikkek főbb gondolatait!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 7 perc
2.	Elemesse az 1. melléklet szövegének szerkezetét és nyelvezetét!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 5 perc
3.	Vizsgálja meg a 2. melléklet alapján, – mennyiben felelős Európa és az Egyesült Államok is az óceánban található műanyag hulladék miatt, – illetve mi várható az egyes országok terveitől!	1. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer</i> A vizsgarész időtartama: kb. 8 perc
4.	<u>Mondjon egy beszédet</u> a témáról fiatalok előtt: – Nevezze meg a cikkek főbb gondolatait! – Hozza összefüggésbe a szövegek kijelentéseit saját ismereteivel! – Hívja fel a figyelmet arra, hogyan csökkenthetjük a műanyagszennyezést!	1. és 2. követelményszint: <i>reprodukció, reorganizáció és transzfer;</i> <i>reflexió és problémamegoldás</i> A vizsgarész időtartama: max. 5 perc (min. 3 perc)

1. melléklet

Még műanyag WC-ülőke is található az óceán közepén

MTI

Gyorsan növekszik a csendes-óceáni műanyag hulladék mennyisége, ezért sürgős beavatkozásra van szükség egy friss tudományos kutatás szerint.

Sokkal nagyobb a szennyezés az eddig feltételezetténél

Egy nemzetközi kutatócsoport becslése szerint a „nagy csendes-óceáni szemétfolt”, amely Kalifornia és Hawaii között lebeg a vízen, mintegy 80 ezer tonna műanyagot tartalmaz. Ez 16-szorosa a korábban jelentett mennyiségnek. 5

„A műanyag-koncentráció növekszik, a helyzet egyre rosszabbra fordul” – idézte a kutatást vezető holland Laurent Lebretont, a delfti Óceán Megtisztítása Alapítvány munkatársát a BBC News. A kutató figyelmeztetett arra, hogy az adatok tükrében ideje azonnali lépéseket tenni a műanyagok a tengerekbe való áramlása ellen, az eddig odakerült hulladékot pedig el kell takarítani. 10

A hulladék öt óceáni térségben halmozódott fel, a legnagyobb szemétfolt Hawaii és Kalifornia között terül el.

Több mint Magyarország területének a tizenhatszorosa

A kutatók hajókról és repülőkről térképezték fel a Csendes-óceán északi térségét, ahol az áramlatok és a szél összesodorja a tengeri hulladékot, a műanyagszemetet, a moszatokat és a planktonokat. 15
A hároméves kutatómunka során kiderült, hogy a műanyag hulladék mennyisége exponenciálisan növekszik.

A mintegy 1,6 millió négyzetkilométeres vízfelületen úszó műanyag szemétfoltban 8 százalék az apró műanyag szemcsék mennyisége. A becslések szerint mintegy 1,8 milliárd műanyagdarab, zömmel nagyobb a mikroszkopikus műanyagdaraboknál, halászhalók, játékok és még műanyag WC-ülőke is van köztük. 20

Újra kell gondolni a műanyagok felhasználási módját

Ez a műanyagmennyiség „sokkoló” – hangsúlyozta Erik van Sebille, az Utrechti Egyetem szakértője, aki nem vett részt a kutatásban. Hozzátette: **a kutatócsoportnak az a megállapítása is megdöbbentő, hogy a hatalmas szemétfolt sokkal gyorsabban mozog, mint azt bárki gondolta volna.** 25

Évente millió tonnaszámra ömlik a műanyag az óceánba. Az örvénylő óceáni áramlatokban foglyul esett műanyagdarabok egészen apró műanyag szemcsékké morzsolódnak szét, **amelyek bekerülnek a tengeri táplálékláncba.**

Lebreton szerint az üzenet nagyon egyszerű: újra kell gondolni a műanyagok felhasználási módját. Mint mondta, a gyógyításban, szállításban és építkezésben nagyon hasznos a műanyag, de az egyszerű használatos műanyagok vagy a csak rövid ideig használható műanyagok felhasználásán változtatni kell. 30

2. melléklet

Miért nem elég az újrahasznosítás a műanyagszennyezés ellen?

Katie Dancey-Downs

A műanyag mára a Föld állandó (hívatlan) lakója. A tudósok és az aktivisták együtt küzdenek azért, hogy az egykori csodaanyag zárt rendszerbe kerüljön, az eldobható műanyag pedig feledésbe merüljön.

A műanyagsziget

A Henderson-sziget nemrég világhírű lett, de ez nem jelent semmi jót. A távoli, lakatlan sziget a Csendes-óceán déli részén helyezkedik el, és bár az UNESCO világörökségi listáján is szerepel, mégis arról híres, hogy az egész világon itt a legnagyobb a hulladékkoncentráció. 5

A legközelebbi lakott hely a 115 kilométerre lévő Pitcairn-sziget, ahol körülbelül negyvenen élnek. Ha működő ipart és nagyobb lakott területeket keresünk, ötezer kilométernél is többet kell utaznunk. Bár Henderson partjait nem tapossa ember, tevékenységének hatása mégis jól érzékelhető: a szigeten 17,6 tonna hulladékot sodort partra az óceán. [...] 10

Műanyag határok nélkül

Minden évben újabb nyolcmillió tonna műanyag kerül az óceánba, melynek 80 százaléka a szárazföldről származik. A *Plastic Oceans Foundation* és a *Brunel Egyetem* jelentése szerint a tengeri hulladék legfőbb forrásai Kína, Indonézia, a Fülöp-szigetek és Vietnám. Ezekben az országokban nem megfelelő a hulladékkezelési infrastruktúra, így a kezeletlen hulladék az óceánban köt ki. 15

A szemét pedig nagy üzlet. 2015-ben az Egyesült Királyság 791 000 tonna műanyagot exportált Kínába, ahol újrahasznosították és eladták azt. Ez azt jelenti, hogy bár az óceánban található hulladék nagy része Ázsiából származik, sokszor mégis Európában vagy az Egyesült Államokban dobták ki először.

A nem újrahasznosítható hulladék problémájának megoldására Kína 2012-ben elindította a Zöld Kerítés Műveletet, korlátozva a hulladékimportot. Egyes elemzők szerint ez a hulladéktermelés újragondolására készítette a forrásországokat. Kína nemrég bejelentette, hogy egyáltalán nem fogad további hulladékimportot a tengerentúlról; a lépés hatásai egyelőre felmérhetetlenek. 20

2015-ben az Európai Bizottság Körkörös Gazdasági Csomagja célul tűzte ki, hogy 2025-re a műanyag hulladék 55 százalékának újrahasznosíthatónak kell lennie. De elég-e az újrahasznosítás? 25

Jennifer Lavers, a Henderson-szigeti expedíció vezető tudósa mindannyiunknak üzen, amikor ezt mondja: „Ne üljetek ölbe tett kézzel, arra várva, hogy a kormányok majd hoz egy rendeletet! Ne várjátok, hogy majd a szomszédotok elkezd újrahasznosítani! Tegyetek valamit! Mutassatok példát! Találjatok megfelelő alternatívát a műanyag helyett!”

A világ kormányai ugyan egyre nagyobb lépéseket tesznek a műanyag problémájának megoldása felé, de a műanyaghoz fűződő viszonyunk átgondolásához hatalmas kulturális változás szükséges. Az egyén felelőssége hatalmas lesz a változás fenntartásában és működtetésében. 30